

Vlajky vodních skautů

Základní pojmy

Vlajka

je obdélníkové plátno různých barev sloužící k identifikaci státu, města, spolku, jednotky (státní vlajky některých států mají i jiné tvary (čtverec, plamenec, dvojplamenec). Vlajka musí být oboustranná, tj. obě strany jsou totožné. Vlajka se vyvěšuje vždy na lanko na vlajkovou žerď, stožár, stěžeň. Vlajky byly od 13.století užívány k rozlišování plavidel, musely tedy být jednoduché, z velké vzdálenosti identifikovatelné. Vyvinuly se z praporů, které se však neustálým snímáním a upevňováním poškozovaly, takže bylo zavedeno vztyčování a snímání na šňůře. Vlajka je vždy přesně definovaná včetně poměru šířky a délky. Pro vyvěšování vlajek platí přesná pravidla.

Prapor

je podobný vlajce, zpravidla nemá definovaný poměr rozměrů, obvykle je pevně připevněn na žerdi, může být užíván k výzdobě. Prapory se vyvinuly z dřívějších symbolů podobných totemům a z ozdobných stuh. Již ve starověku je používaly římské legie, ve Číně byly nošeny prapory již před třemi tisíci lety.

Korouhev

je zpravidla vyztužena a bývala používána především jízdními jednotkami k optickým signálům.

Korouhev svislá

(visící z vodorovné zavěšené žerdě) se vyvinula z římských praporců vexilium a labarum a dnes je nejčastěji užívána církvemi a náboženskými spolky jako druh ikony nebo jiného přenosného náboženského symbolu (při procesích, dále pravoslavná církev, ale i buddhisté, lamaisté apod.).

Standarta

je jiný látkový symbol, zpravidla bohatě vyšíváný, často s odlišnou lícovou a rubovou stranou, nošený na žerdi nebo ukládaný na čestném místě. Pro své fyzické vlastnosti standarta obvykle ani nemůže vlát.

Bandérium

je svislý prapor o šířce mnohem větší než délce. Používalo se jako korouhev, dnes tak často upevňují své vlajky státy, které používají pouze pruhů.

Plamenec

je trojúhelníková vlajka, často vykrojená do podoby dvojplamence.

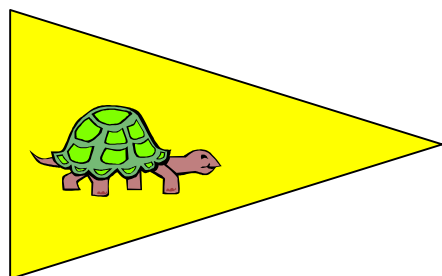
Vimpel (někdy bič)

je dlouhá korouhvička, někdy cípatá, vyvěšovaná zpravidla na válečných lodích v bojové akci.

Vlajky jednotek vodních skautů

Vlajka posádky

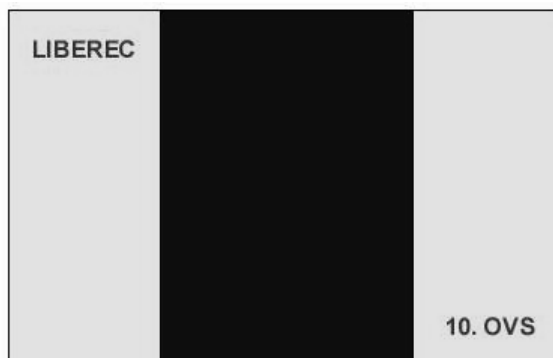
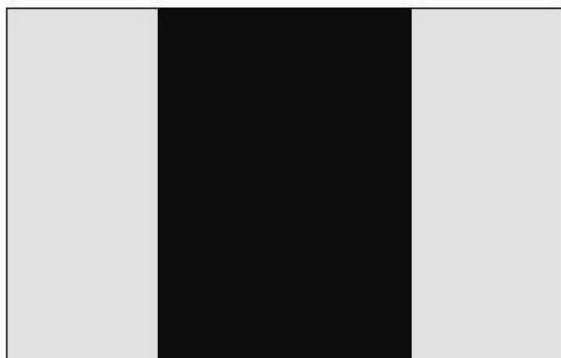
Posádka je základní pracovní jednotkou vodních skautů. Na rozdíl od pěších družin nepoužívá praporek tvaru gotického trojúhelníku, ale vlajku ve tvaru jednoduchého rovnoramenného trojúhelníku (plamenec) výšky 28 cm, délky 42 cm s jednoduchým symbolem vyjadřujícím název posádky. Podkladovou barvu a symbol si volí posádka sama, je však vhodné dodržovat oddílové tradice.

Vlajka oddílu

Oddíl je základní výchovnou jednotkou vodních skautů. Tradičně používá vlajky o rozměrech v poměru 2:3 (zpravidla 60 x 90 cm) svisle dělené na tři pruhy v poměru 1:2:1, přičemž krajní pruhy mají shodné barvy. Žádné doplňující symboly se na oddílovou vlajku neumísťují.

Původně barvy oddílům určoval Hlavní kapitanát a mělo se používat pouze kombinací barev signálního kódu (červené, modré, bílé, žluté a černé). V současnosti tyto podmínky nelze dodržet, oddíly by však měly vybírat barevnou kombinaci výrazně kontrastní a pokud možno vycházející z městského znaku sídla oddílu. Barevná kombinace červená - modrá - červená je historicky vyhrazena Hlavnímu kapitanátu.

Jestliže oddílová vlajka není určena k vyvěšování, ale k bližší identifikaci (kupř. při slavnostech okresu apod.), může nést v okrajových polích nápis se jménem sídla a čísla oddílu.

Zmenšená oddílová vlajka ve velikosti 1 x 4 cm se nosí jako tzv. oddílové barvy na levém rukávu krojové košile.

Vlajka přístavu

Oficiálně je dosud stanovena pouze standarta. Tou je světle modrý obdélník po obvodě lemovaný žlutou šňůrkou. Na ploše je kotva s lilií. Symbol je v horním půlkruhu opsán číslem a sídlem přístavu, v dolním půlkruhu vavřínovými ratolestmi. Na rubové straně je název přístavu nahrazen nápisem BUĎ PŘIPRAVEN. Ratolesti jsou spojeny malým emblémem vlastního přístavu. Nápis, ratolesti a kotvy jsou vyšity žlutě, lilie je bledě žlutá obšitá hnědou linkou včetně bílého znaku s černou hlavou psa (Kapitánská pošta 3/1990).

Tato standarta je však poměrně málo používaná a přístavy si zpravidla volí buď vlastní vlajku s výrazným emblémem (obdobným mluvčímu znaku na šátku) nebo používají vlajku některého ze svých oddílů, zpravidla oddílu zakládajícího.

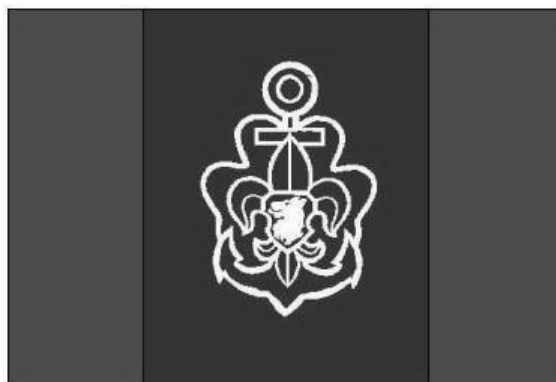
Vlajka Hlavního kapitanátu vodních skautů

Hlavní kapitanát je odborem Ústřední rady Junáka, současně jednotka se speciálním zaměřením, dále řídicí článek zájmové sítě vodních skautů a konečně pojmem Hlavní kapitanát je míněna Rada HKVS („admiralita“).

Obecně je HKVS vnímán jako řídicí složka vodních skautů. Proto je jeho vlajka současně symbolem vodních skautů při celostátních akcích, případně při akcích jednotek vodních skautů v zahraničí.

Historicky byla vlajkou HKVS jednoduchá vlajka o třech pruzích v barvách 1. oddílu vodních skautů Praha (červená - modrá - červená). Dodnes se tato kombinace používá jako stuha Řádu stříbrného bobra.

Před válkou byla zhotovena jednoduchá vlajka v barvě světle modré s vyšitou kotvou, českou skautskou lilii se psem a stuhou s nápisem Buď připraven. Tato vlajka se používala po roce 1945, 1968 i 1989.

Vedle toho byla zhotovena standart HKVS (rovněž pod názvem vlajka) shodná se standartou přístavů, která má místo názvu přístavu písmena HKVS a mezi žlutou šňůrkou a světle modrým polem má lem z opakující se trikolory.

Protože 11.10.1990 byl schválen současný znak vodních skautů a skautek, tzv. sendvič (Kapitánská pošta č.9/90), a protože jsme se po přijetí Junáka do WOSM, WAGGGS a ISFG otevřeli světu, byla Hlavním kapitanátem definovaná vlajka HKVS vycházející z historické vlajky, současného znaku, tradičních barevných kombinací vodních skautů, barev státní vlajky České republiky a vexilologických zásad (vexilologie = vlajková obdoba heraldiky):

Obdélník o rozměrech v poměru 2:3, skládající se ze tří pruhů v barvě červené - modré - červené. Uprostřed středního modrého pole je bílý znak vodních skautů (sendvič). Znak je na rubové straně probarven, tzn. že hlava psa hledí vždy k žerďové části vlajky. Z optických důvodů jsou červené pruhy poněkud zúženy a jsou v poměru 0,9 : 2,2 : 0,9.

Hodnostní vlajky

Podle staré tradice mají některé námořnické hodnosti nárok na hodnostní vlajku (vlajkový důstojník, flag officer). Vodní skauti používají od svého vzniku hodnostní vlajky pro činovníky od oddílu výše.

Palubní (dříve přístavný oddíl - board officer)

Zmenšená vlajka v oddílových barvách s jednou hvězdou barvy středního pruhu umístěnou v žerďové části

Kapitán oddílu (captain)

Zmenšená vlajka v oddílových barvách se dvěma hvězdami

Přístavný přístavu (port officer)

Modrá vlajka s bílým znakem vodních skautů a jednou bílou hvězdou v žerďové části

Kapitán přístavu (captain of port)

Modrá vlajka s bílým znakem vodních skautů a dvěma bílými hvězdami v žerďové části

Krajský kapitán (komodor)

Bílá vlajka s modrým znakem vodních skautů a jednou modrou hvězdou v žerďové části

Přístavní hlavního kapitanátu („kontradmirál“)

Bílá vlajka s modrým znakem vodních skautů a dvěma modrými hvězdami

Zástupce hlavního kapitána („viceadmirál“)

Bílá vlajka s modrým znakem vodních skautů a třemi modrými hvězdami

Hlavní kapitán vodních skautů („admirál“)

Bílá vlajka s modrým znakem vodních skautů a čtyřmi modrými hvězdami

Prameny:

Mucha L., Valášek S.: Vlajky a znaky zemí světa, Geodetický a kartografický podnik, Praha 1974

Vosátka M.: Z deníku kapitána, LEPREZ, Praha 1997

Pleiner R.: Minilexikon k dějinám lodí a námořní plavby, Naše vojsko, Praha 1994

Hynek V., Klučina P., Škňouřil E.: Válečné lodě 3, Naše vojsko, Praha 1988

Vosátka M.: Vodáci, ahoj, Toužimský a Moravec, Praha 1940

Vosátka M.: Encyklopedie táborníka, Mladá fronta Praha 1971

Čáka J.: Junácká symbolika

Smith N.: Vlajky světa, INA Bratislava 1996

Kapitánská pošta, roč. 1990

Vyhláška Ministerstva dopravy a spojů ČR č. 277/2000 ze dne 2.8.2000 O užívání vlajek.

Autor:

Vladimír Cvrček - Vezír